

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การยอมรับการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารณ์ โอภาสพัฒนกิจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงเชาว์ อินสมพันธ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุณฉวี ณ ลำปาง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเกษตรแบบผสมผสาน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยอื่นๆ กับการยอมรับการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคในการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรผสมผสานในท้องที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรผสมผสาน ส่วนใหญ่มีรูปแบบการทำเกษตรแบบผสมผสาน เป็นแบบการปลูกพืชผสมผสานกับการเลี้ยงสัตว์ โดยเป็นวิธีแบบเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์และปลูกพืช สำหรับวิธีการปลูกพืชแบบผสมผสาน ส่วนใหญ่เป็นวิธีปลูกข้าวผสมผสานกับไม้ยืนต้น ส่วนวิธีเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน เป็นวิธีแบบเลี้ยงไก่ผสมผสานกับการเลี้ยงปลา

สำหรับการยอมรับเกษตรกรผสมผสานเกี่ยวกับรูปแบบในการทำเกษตรผสมผสานของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.9 เกษตรกรยอมรับปฏิบัติการเลี้ยงพืชผสมผสานกับการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงปลาเลี้ยงสัตว์และปลูกพืช ด้านเทคนิควิธีการผสมผสานที่เกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับปฏิบัติ ร้อยละ 83.2 นำเอาวัสดุในแปลงเกษตรมาทำเป็นปุ๋ยและคลุมดิน และร้อยละ 68.4 นำมูลสัตว์ไปสร้างแปลงตอนและนำมาเลี้ยงปลา และระดับการยอมรับเกษตรกรผสมผสานของเกษตรกร ร้อยละ 47.30 มีการยอมรับปานกลาง และร้อยละ 31.50 มีระดับยอมรับมาก

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับการยอมรับการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสบการณ์ศึกษาดูงานทางการเกษตรผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ถ้าเกษตรกรมีการศึกษาดูงานมากก็อาจจะยอมรับการเกษตรแบบผสมผสานเพิ่มมากขึ้น หรืออย่างน้อยถ้ามีการศึกษาดูงาน 1 ครั้ง ก็อาจทำให้เกษตรกรยอมรับการเกษตรแบบผสมผสาน ณ ระดับหนึ่ง

เกษตรกรที่ทำเกษตรผสมผสาน ส่วนใหญ่มีปัญหาการจำหน่ายผลผลิต ด้านราคาผลผลิตถูก โดยเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลประเภท ลำไย ฝรั่ง มะม่วง เลี้ยงไก่ และปลานิล มีแหล่งจำหน่ายไม่แน่นอน ปัญหาด้านความรู้และเทคนิคด้านการเกษตรผสมผสาน และปัญหาการระบาดของโรคสัตว์และแมลงศัตรูพืช

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมในการศึกษาดูงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแปลงของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ หรืออาจจะนำวิธีการศึกษาดูงานในรูปแบบชมรายการท่องเที่ยวต่างๆ โดยการจัดตัวแทนของเกษตรกรศึกษาดูงานในสถานที่ใกล้เคียง และใช้สื่อวีดิทัศน์ในการบันทึกและนำมาเผยแพร่เพื่อขยายผลให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป และควรส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้ในเทคนิควิธีการของการเกษตรแบบผสมผสานให้เกษตรกรมีการปฏิบัติตามหลักการทำเกษตรแบบผสมผสานให้ครบถ้วนถูกต้อง นอกจากนี้การใช้สื่อในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร ควรจะใช้เผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์ การใช้หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแจ้งข่าวสารโดยตรง เพื่อเกษตรกรสามารถรับรู้ นำมาตัดสินใจในการผลิต และสามารถทำกิจกรรมของเกษตรผสมผสานได้อย่างต่อเนื่อง

Independent Study Title	Farmer Adoption of Integrated Farming in San Sai District, Chiang Mai Province		
Author	Miss Tinnarat Pitugpongjaroen		
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension		
Examining Committee			
	Assoc. Prof. Dr. Narinchai Patanapongsa		Chairman
	Asst. Prof. Dr. Avorn Opatpatanakit		Member
	Asst. Prof. Songchao Insomphun		Member
	Assoc. Prof. Dusdee Nalampang		Member

Abstract

The objectives of this research were to study the pattern of integrated farming, personal characteristics and socio – economics factor associated with adoption of integrated farming and problems of farmers of integrated farming in San Sai District, Chiang Mai Province.

The data were collected from 95 cases of those who joined integrated farming project. The data were gathered by using interview questionnaires and processed through Statistical Package for the Social Sciences, SPSS/PC⁺, the data were percentage, mean, standard deviation, Pearson's coefficient correlation and Multiple Regression Analysis by using stepwise method.

The result of this study shown that the most popular integrated farming pattern which were crops integrated with animal husbandry by integrating fishery, animals and

crop. For cropping integrated pattern which included rice field and orchards. For the integration among animal husbandry most farmers poultry combined with fishery.

In integrated farming pattern, it was found that 38.9 percent of farmers adopted integrated farming by operating their farms with crops and 2 types of husbandry such as fishery and animals. They also applied the by product from farms to be compost and to cover the soil (83.2 percent), and to feed fish's (68.4 percent). Most farmers (47.3 percent) who joined integrated farming project adopted of integrated farming at a moderate level and 31.5 percent adopted at high level.

From the result of the analysis found that the frequency of experiences in integrated farming field trip were positively with significant farmer adoption of integrated farming. It could be interpret that farmers will adopt integrated farming technology more if they obtained more experience in integrated farming field trip.

Almost all integrated farming farmers expressed some problems such as (1) marketing, low price, especially farmers who to plant longan, guava, mango, poultry and fishery (2) poor knowledge (3) poor integrated farming technical and (4) animal disease and plant insect.

This study suggests that all related organization should support field trip activity, especially conducting study tour to visit the successful farmers or using video record those activity to farmers. Furthermore, the officers should provide more technical knowledge of integrated farming to farmers. The officers may transfer information via television, tower broadcasting to the farmers.